

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

621.32

Hely

Szerző

Cím *Elektromos vállalatok megváltása.*

Idő

"1910"

Forrás: *Magyar hírlap*

Személy

Bp.

(Hely)

1910 III/I

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Bdp FŐVÁROSI ÜGYEK. Az elektromos vállalatok megváltása.

A polgármester ismeretes programjának egyik legfontosabb pontja az elektromos vállalatoknak a megváltása, illetőleg egy harmadik telepnek házi kezelésben való építése. A főváros meg is bizta Hoor-Tempis Mór dr. műegyetemi tanárt, hogy tervet és költségvetést dolgozzon ki. Hoor-Tempis tudvalevően a soroksári Dunaág vizierejének a fölhasználása alaján dolgozta ki a tervet, a melyet már részletesen ismertettünk. A tanács azután megbizta Hoor-Tempist, hogy *Sziméty* Árpád főszámvevővel és *Semsey* Béla városi mérnökkel vizsgálják meg a meglévő két elektromos telepet, hogy a főváros minő áron válthatja meg.

A szerződések szerint ugyanis a főváros az idén fölmondhatja 1912. év végére a szerződést s a két gyárat átveheti. Az átvétel alapjául a becslési összeg szolgál, a melyre a főváros annyiszor 2.5 százalékot fizet, a hány év a koncesszióból még hátra van. Ha a város az idén fölmondja a szerződést még huszonhat év marad hátra s így a ráfizetés 65 százalék.

Hoor-Tempis Mór ma számol be a vizsgálat eredményéről. Jelentésében megmondja, hogy sok nehézséget okozott az, hogy a vállalatok nem igen adtak adatot s rá volt utalva a saját tapasztalataira. Nagyon komplikálja és zavarja a jelentést az a régi városi rendszer, hogy a főszámvevő is más számítást csinált. Hoor-Tempis is. A jelentésből tűnik ki csak igazán, hogy milyen nagyon rossz szerződést kötött annak idején a főváros. A két gyárért, a melynek összes befektetett tőkéje 38,299.000 korona, a becslés

értéke pedig 28,894.000 korona, a fővárosnak, ha megváltja, 48,034.000 koronát kell fizetnie. Tehát tíz millió koronával fizet többet a város, mint a megnyit a két vállalat huszonhat év alatt összesen befektetett, a miben benne van a már használhatatlanná vált s ócskavasnak kiselejtezett gépek egész költsége is.

Hoor-Tempis Mór a két vállalat ismertetésén kívül bemutatja a harmadik telep építési költségét, de nem vizierőre, hanem kizárólag gőzüzemre, és arra a konkluzióra jut, hogy a fővárosnak meg kell építenie a harmadik telepet akkor is, ha a meglévő két gyárat megváltja.

A jelentés bevezetésében elmondja Hoor-Tempis, hogy a becslést a szerződésnek megfelelően, a gyárak valóságos forgalmi és használati értéke szerint csinálták s figyelemmel voltak arra, hogy melyik vállalat illeszthető be könnyebben a város programjába. A két vállalat Budapest elektromos szükségletéből csak egy csekély részt tud ellátni. A főváros területén évenként körülbelül 150 millió kilovatt óra elektromos áram termelésére van szükség, a két vállalat pedig csak harminckét millió kilovatt órát termel. Ebből is nagyon kis rész szolgál elektromotorok hajtására, a nagyobb rész világításra. A hiányzó 120 millió kilovatt órából a közuti vállalatok termelnek hatvan milliót, a többi a vállalatok és a nagyközönség más anyaggal kénytelen pótolni. Igaz, hogy ha a város megváltja a két gyárat, céltudatos fejlesztéssel jövedelmezőségüket jelentékenyen emelni tudja, de azért a harmadik telepre föltétlenül szükség van.

Azért első sorban a harmadik telep költségvetését és jövedelmezőségi számítását mutatja be. Hoor-Tempis mai jelentésében a vizierő mellőzésével, kizárólag gőzüzemű telep számításait mutatja be. A 49 millió kilovatt óra energia termelésére berendezett városi mű összes befektetése 16,721.000 korona. Üzemi kiadása 2,319.940 korona, az annuitást ötven éves törlesztés és 5.2 százalékkal számítva

870.000 korona. Ezenfelül negyedfél százalékot, vagyis 390.000 koronát fordít ujitási alapra. Az összes kiadás tehát 3,579.940 korona. Ezzel szemben a bevétel 4,428.540 korona s így a tiszta jövedelem 848.600 korona.

A jelentés ezután a meglévő vállalatok számításait ismerteti. A *Budapesti Általános Villámosság Részvénytársaság* évi termelése 19,800.000 kilovattóra, a miből a fogyasztó közönséghez 55 százalék jut. A már megkezdett átalakítások azonban az üzemet lényegesen egyszerűbbé és gazdaságosabbá teszi. A vállalatba kezdettől 1912 végéig beruházott összeg 25,824.000 korona. A megváltási alapár a főszámvevő szerint 19,884.000, Hoor-Tempis szerint 16,784.000 korona. Ezenfelül az évi harmadfél, összesen tehát 65% ráfizetés a főszámvevő alapára után 12,833.000, Hoor-Tempis számítása szerint 10,800.000 korona. A megváltás ára tehát a főszámvevő számítása szerint 32,717.000, Hoor-Tempis számítása szerint 27,584.000 korona. Ha a város átveszi, azonnal különböző pótlásokra és egyéb költségre van szüksége, a minék az összege 3,355.000 korona. A befektetési tőke tehát Hoor számítása szerint is 30,939.000 korona. A gyár kiadása 1,870.000 korona, annuitása 1,600.000 korona, az ujitási alap 540.500 korona. Az összes kiadás tehát 4,010.500 korona. A bevétel 4,941.857 korona s így a fölösleg 931.357 korona. A tíz százalékos adó levonása után marad 838.227 korona tiszta jövedelem.

A *Magyar Villámossági Részvénytársaság* évi termelése 12,400.000 kilovattóra, a miből a fogyasztóhoz 55% jut. A befektetett tőkéje 12,475.000 korona, a miből a megváltási alapár a főszámvevő szerint 9,010.253 korona. Hoor szerint 8,150.250 korona, a ráfizetés a főszámvevő szerint 6,307.177 korona. Hoor szerint 5,300.000 korona. A megváltás ára tehát a főszámvevő szerint 15,317.430 korona, Hoor szerint 13,450.000 korona. A föltétlen szükséges pótlás költsége 3,320.000 korona s így az egész befektetés Hoor szerint 16,770.000 korona. A vállalat évi kiadása annuitással, ujitási alappal 2,714.200 korona, a bevétel

tel 3,247.635 korona. A tiszta jövedelem az adó levonása után 480.092 korona.

Hoor-Tempis Mór harmadik számítás is csinált arra az esetre, ha a város a két telepet megváltja, a harmadikat megépíti s a három telepet egységesen kezeli. A három telep összes évi termelése 81 millió kilovattóra. Az összes befektetés 61,130.000 korona. Az évi kiadás annuitással és ujitási alappal együtt 9,534.040 korona, a bevétel 12,615.540 korona. A tiszta jövedelem a 10 százalékos adó levonása után 2,773.000 korona.